

QENDRA E SHËRBIMEVE ARSIMORE

Matura Shtetërore 2020

Tiranë 2020

BÖLÜM 1

OKUMA – ANLAMA

Bu bölümde 3 adet okuma anlama metni bulunmaktadır. Burada verilen metinler ve sorular; Okuma-anlama becerilerinizi ve yeteneklerinizi ölçmek için hazırlanmıştır.

Okuma-Anlama Bölümünün Açıklaması

Bölüm Sayısı	3
Soru Sayısı	30
Toplam Puan	30
Soru Tipi	Açıklayıcı ve bilgilendirici okuma metinleri

Okuma Metni 1

Aşağıda verilen metni okuyunuz. Doğru olduğunu düşündüğünüz yanıt için A, B, C veya D şıklarından birini işaretleyiniz.

SİGARA VE UYUŞTURUCUNUN ZARARLARI

Sigaranın zararlarını yediden yetmişe herkes bilir. Sigara, her türlü kalp ve akciğer hastalığına yol açar, damar tıkanıklığı yapar ve felce neden olabilir. Sigara, yavaş yavaş ölüme götüren bir zehirdir. Kansere yol açan etkenlerin başında sigara gelir. Sigarada bulunan nikotin, eroinden fazla bağımlılık yapar. Sigara içtiğiniz anda bütün vücudunuz etkilenir. Kalp atışları artar, daha sık nefes alıp vermeye başlarsınız. Kan dolaşımınız yavaşlar. Sigara içinde yaklaşık üç bin yedi yüz kimyasal madde bulunur. Bu zehirli kimyasal maddeler ilk nefesle birlikte kana karışmaya başlar. Bağışıklık azalır ve daha sık hasta olmaya başlarsınız. Her yıl dünyada iki buçuk milyon kişi sigara yüzünden hayatını kaybetmektedir. Bu ölümlerin başlıca sebebi akciğer kanseridir. Sigara kullanan gençlerin büyük bir kısmı içki içmeye de başlamaktadırlar. Ayrıca sigara, diğer uyuşturuculara da basamak olmaktadır. Sigaradan başlayarak bütün uyuşturucuların en büyük zararı, beyin ve sinir sistemini tahrip etmesidir. Sigara akli ve iradeyi işlemez hâle getirir. İnsanı dengesizleştirir, normal yaşam ve davranışlardan uzaklaştırır.

Beyin ve akıl sağlığının en büyük düşmanı uyuşturucudur. Zaman içinde birçok belirti ve hastalık görülmeye başlar. Bunlar; bilinç kaybı, hayal görme, uykusuzluk, zekâ ve hafıza kayıplarıdır. Sigaradan en çok çocuklar ve gençler etkilenir. Önce ailesinden ve okulundan, sonra da arkadaşlarından ve çevrelerinden etkilenirler. Uyuşturucuyla arkadaşları aracılığı ile tanışır. Gençlerin uyuşturucuya başlama sebepleri çeşitlidir. Bu sebeplerin başında bilgisizlik gelir. Özentî duymak da önemli bir nedendir. Bir başka önemli neden ise meraktır. Sosyal bir varlık olan insanın çevresi ile uyum içinde olması, akıl ve zihin sağlığı ile mümkündür.

Uyuşturucular, insanın uyum gücünü yok ederek, onu ailesinden ve toplumdan koparır. Yalnızlığa, bunalıma ve sorumsuz bir hayata yöneltir. İntihar ve cinayetlere neden olabilir. Ayrıca; AIDS, kanser, kangren, verem gibi birçok öldürücü hastalığın yayılmasına sebep olur. Uyuşturucudan korunmada en büyük görev aileye düşmektedir. Aile bir toplumun temelidir. Öncelikle, anne ve babanın davranışlarıyla çocuklarına örnek olması gerekir. Çocukların her türlü sıkıntılarını aileleri ile paylaşmaları çok önemlidir. Gençlerin de, kötü arkadaş gruplarından uzak durmaları gerekir. Boş zamanlarını, okumak ve spor yapmak gibi **faydalı** etkinliklerle değerlendirmeleri gerekir.

1. Aşağıdakilerden hangisi sigaranın zararlarından biri değildir? 1 puan
- A) Her türlü kalp ve akciğer hastalığına yol açar.
B) **Solunum yollarını açar.**
C) Damar tıkanıklığı yapar.
D) Felce neden olabilir.
2. Sigara içildiği anda bütün vücut nasıl etkilenir? 1 puan
- A) **İnsanın kalp atışı artar.**
B) Kan dolaşımı daha hızlanır.
C) İnsan daha yavaş nefes alıp vermeye başlar.
D) Beynimiz daha iyi çalışır.
3. Her yıl dünyada kaç kişi sigara yüzünden hayatını kaybetmektedir? 1 puan
- A) 2.150.000
B) 2.000.000
C) **2.500.000**
D) 2.250.000
4. Dünyada sigara yüzünden hayatını kaybeden insanların başlıca ölüm sebebi nedir? 1 puan
- A) AIDS
B) Verem
C) Kangren
D) **Akciğer kanseri**
5. Akıl ve beyin sağlığının en büyük düşmanı nedir? 1 puan
- A) Verem
B) **Uyuşturucu**
C) Sigara
D) İçki
6. "**Faydalı**" kelimesinin zıt anlamlısı (karşıt) nedir? 1 puan
- A) Kötümser
B) Yararlı
C) Karamsar
D) **Zararlı**
7. Sigaradan en çok kimler etkilenir? 1 puan
- A) **Gençler ve çocuklar**
B) Çocuklar ve ihtiyarlar
C) Yaşlılar ve gençler
D) Kadınlar ve gençler
8. Aşağıdakilerden hangisi gençlerin uyuşturucuya başlama sebeplerinden biri değildir? 1 puan
- A) Bilgisizlik
B) Özenti duymak
C) **Para**
D) Merak

9. Aşağıdakilerden hangisi uyuşturucunun zararlarından biri değildir? 1 puan
- A) İnsanın uyum gücünü yok eder.
B) **Hastalığın iyileşmesine sebep olur.**
C) Bunalıma ve sorumsuz bir hayata yöneltir.
D) İntihar ve cinayetlere neden olabilir.

10. Uyuşturucudan korunmada en büyük görev kime düşmektedir? 1 puan
- A) Arkadaşlara
B) Devlete
C) **Aileye**
D) Akrabalara

Okuma Metni 2

Aşağıda verilen metni okuyunuz. Doğru olduğunu düşündüğünüz yanıt için A, B, C veya D şıklarından birini işaretleyiniz.

TAC MAHAL'İN HİKAYESİ

Dünyanın 7 harikasından biri olan Tac Mahal, Hindistan'daki Agra kentinde bulunan Yamuna Nehri'nin doğusunda yer alan, yetmiş beş metre yüksekliğinde, saf mermerden yapılmış bir anıt mezardır. Tac Mahal'i, "Şehzade Hürrem" adıyla da bilinen Hint-Türk imparatoru Şah Cihan, 1631'de, doğum sırasında ölen eşi Ercümen Banu Begüm'ün anısına yaptırmıştır. 1632'de inşasına başlanan eser, çok sayıda ustanın yanı sıra, günde yirmi bin işçinin çalışmasıyla yirmi yılda 1652'de bütünüyle tamamlandı. Tac Mahal adı ise, Begüm'ün lakabı olan "Mümtaz Mahal"den gelmektedir.

Prens Mümtaz, 1593 yılında doğdu ve İranlı bir soylunun kızıydı. Gerçek adı Ercümen'di. Onbeş yaşındayken geleceğin imparatoru Prens Hürrem'le nişanlandı. Beş yıl sonra, astrologlar tarafından saptanan tarihe göre 20 Mayıs 1612'de düğün yapıldı. İmparator Cihangir, oğlunun göz kamaştırıcı güzellikteki genç eşine sarayda görevli olması nedeniyle "Mümtaz Mahal" lakabını verdi. Prens Hürrem, İmparator Cihangir'in ikinci eşinden olan üçüncü oğluydu. Yakışıklı bir aristokrattı. Pürüzsüz bir teni, kahverengi gözleri, düzgün bir burnu ve çok düzgün kesilmiş sakalları vardı. Güçlü bir belleğe ve keskin bir zekaya sahipti.

Çiftin on dört tane çocuğu oldu. Fakat bunlardan yalnızca yedisi yaşayabildi. İmparator Cihangir öldüğünde Prens Hürrem tahta oturduktan hemen sonra tüm erkek akrabalarının öldürülmesini ya da sürülmelerini emretti. Tüm güzellikler sonsuza dek yaşasa da dünya, ölümlülerin dünyasıydı. Ve güzeller güzeli Mümtaz Mahal, 1631 yılında, doğum sırasında ölmüştü. Eşinin cenaze töreni sırasında müzik çalınmasını kesinlikle yasakladı. Bir süre için halkın önüne çıkmadı ve şöyle dedi: "İmparatorluğun hiç önemi kalmadı ve yaşam benim için tüm anlamını kaybetti." Şah Cihan, eşinin yokluğuna hiçbir zaman alışamadı. Onu ölümsüzleştirmek için bir anıt mezar yaptırmaya karar verdi.

11. Okuduğunuz metinde aşağıdaki bilgilerden hangisi yoktur? 1 puan
- A) Tac Mahal'in yüksekliği
B) **Tac Mahal'in yıkılış tarihi**
C) Tac Mahal'in inşasının başlangıç tarihi
D) Tac Mahal'in inşasının bitiş tarihi
12. Okuduğunuz metinde aşağıdaki bilgilerden hangisi vardır? 1 puan
- A) şah Cihan'in doğum tarihi
B) şah Cihan'in doğum yeri
C) **Prenses Mümtaz'ın doğum tarihi**
D) Prenses Mümtaz'ın babasının adı
13. Tac Mahal'in inşasında günde kaç işçi çalışmış? 1 puan
- A) **20.000**
B) 1.652
C) 1.020
D) 12.000
14. şah Cihan'in diğer adı neydi? 1 puan
- A) **Prens Hürrem**
B) Ercümend
C) Cihangir
D) Mümtaz Mahal
15. Okuduğunuz metinde aşağıdakilerden hangisine değinilmiştir? 1 puan
- A) İmparator Cihangir'in kişisel özelliklerine
B) İmparator Cihangir'in karısının adına
C) şah Cihan'in ölüm tarihine
D) **şah Cihan'in anıt mezar yaptırma sebebine**
16. Prens Hürrem tahta oturduktan hemen sonra ne yaptı? 1 puan
- A) **Tüm erkek akrabalarını öldürttü.**
B) Bir anıt mezar yaptırdı.
C) Erkek evlatlarını öldürttü.
D) Kendini zehirledi.
17. Tac Mahal hangi ülkede bulunmaktadırdır? 1 puan
- A) İnan'da
B) Türkiye'de
C) **Hindistan'da**
D) Yukarıdakilerden hiç birinde
18. Metinde altı çizili "Onu ölümsüzleştirmek için" ifadesinin yerine aşağıdakilerden hangisi getirilebilir? 1 puan
- A) Onu öldürmek için
B) Onu unutmak için
C) lm tanımak için
D) **Onu lmsz kılmak için**

19. Prens Hürrem ile Mümtaz Mahal'in hayatta kalan kaç çocukları varmış?

1 puan

- A) 14
- B) 7
- C) 21
- D) 17

20. Metne göre Prens Hürrem nasıl bir adamdır?

1 puan

- A) uzun boylu, kahverengi gözlü, cesur
- B) siyah saçlı, akıllı, çirkin
- C) **yakışıklı, akıllı, kahverengi gözlü**
- D) sakalsız, yakışıklı, mavi gözlü

Okuma Metni 3

Aşağıdaki metni dikkatlice okuyunuz. Metnin altında listelenen kelimelerden boşluklara en uygun olan cevabı seçiniz. Her soru için sadece tek bir doğru cevap vardır.

10 puan

TATİL

Selim ve ailesi her yaz İzmir'e kampa giderler. Onların küçük bir arabaları var. Arabayı Selim'in babası kullanır, annesi de her zaman "Aman (21) _____ sürme, yavaş ol, dikkat et!" der. Selim'in babası (22) _____ giderken hep sigara içer. Annesi ise sigarayı hiç (23) _____. Bu yüzden bazen (24) _____ ederler. Ama bu kavgalarının sonu hep tatlı biter. Selim ve kardeşleri de arkada oturup hem konuşurlar hem de şakalaşırlar.

Onların beş kişilik geniş ve çok sağlam bir çadırları var. Dört yıl önce Selim'in çok sevdiği dayısı onlara (25) _____ etmişti. Çadır hem çok büyük hem de çok kullanışlı idi. Kamp yerinde önce çadırı kurarlar ve hemen (26) _____ koşarlar. Selim yüzmeyi çok sever ama fazla (27) _____ gitmez. Çünkü annesi merak eder. Selim de annesini üzmemek ister. Akşamları yemekten sonra hepsi, sahilde bir (28) _____ yakarlar. Bunun etrafında oturmak çok zevkli olur. Kamptaki insanlar da onlara (29) _____. Babaları çok komik fıkralar anlatır. Hep birlikte şarkılar söylerler. On günlük güzel bir (30) _____ evlerine dönerler.

21. A) yavaş	B) hızlı	C) dikkatli	D) sakın
22. A) yolda	B) evde	C) okulda	D) uçakta
23. A) beklemez	B) kesmez	C) yemez	D) sevmez
24. A) kavga	B) sohbet	C) dans	D) yardım
25. A) teşekkür	B) hediye	C) yardım	D) vefat
26. A) eve	B) otobüse	C) denize	D) sınıfa
27. A) aşağıya	B) yukarıya	C) uzağa	D) yakına
28. A) lamba	B) ateş	C) fırın	D) mum
29. A) çarparlar	B) bağırlar	C) gülmezler	D) katılırlar
30. A) tatilden sonra	B) dersten sonra	C) tatilden önce	D) kavgadan sonra

BÖLÜM 2

DİL KULLANIMI

Dil Kullanımın Açıklaması

Alıştırma Sayısı	1
Öge Sayısı	15
Puanların sayısı	15
Soruların türü ve odak noktaları	Kelime ve dil bilgisini test etmek için 15 çoktan seçmeli sorusu 31-45

Aşağıdaki metni dikkatlice okuyunuz. Metnin altında listelenen kelimelerden boşluklara en uygun olan cevabı seçiniz. Her soru için sadece tek bir doğru cevap vardır. 15 puan

STRESSİZ BİR TATİL

Bu yıl tatilde değişik bir şeyler yapalım (31) _____. Yeni yerler görmek için yola çıktık. Kültür ve tarih açısından zengin bir ülkeye, İspanya'ya (32) _____ karar verdik. Önce şehirleri haritada işaretledim. Bir tur şirketinden izin (33) _____ göre tur satın aldık. Bu şekilde uçak ve otel masrafları (34) _____ ucuz oldu. İspanya, Avrupa Birliği'ne üye bir ülke. Bu sebeple, Türk vatandaşlarından Schengen vizesi (35) _____. Ağustos, İspanya'nın en sıcak ayıdır. Ancak biz (36) _____ hava serindi. Neredeyse her gün hava kapalıydı. Bu yüzden fotoğraflar (37) _____. Ağustos ayında genelde halk tatil yapmak için güneydeki (38) _____ gidiyor. Çalışma ve yemek saatleri bize (39) _____ daha farklı. Onlar sabah on ve iki, akşam beş ve sekiz arası (40) _____. Öğle arası siesta yapıyorlar. (41) _____ de en erken gece onda yiyorlar. Hatta saat sekiz civarı açık restoran bulmak (42) _____, ancak biz daha çok turistik şehirlere (43) _____ ve bu nedenle yemek yemek için yer bulmakta zorlanmadık. Bu sebeple, (44) _____ daha çok yaşamak, gezmek için yirmi dört saat açık hamburgercilerde yemek yedik. (45) _____ çok güzel anılarla ayrıldık.

31. A) deyorsun B) demeziz C) dedimiz D) dedik
32. A) gitmekten B) gitmeye C) gitmekte D) gitmezlikten
33. A) tarihlerimizi B) tarihimizden C) tarihimizlere D) tarihlerimize
34. A) birkaç B) hiç C) daha D) en
35. A) istiyor B) istiyor C) istiyor D) isiyorsunuz
36. A) oradaken B) oradayken C) oradayız D) oradadır
37. A) çekemez B) çekemedimiz C) çekemedik D) cekeceğiz
38. A) sahil bölgesiye B) sahil bölgesine C) sahil bölgeye D) sahil bölgesinde
39. A) göre B) için C) hakkında D) ile
40. A) çalışmayorlar B) çalışıyorum C) çalışıyoruz D) çalışıyorlar
41. A) akşam yemeğini B) akşamdan yemeği C) akşam yemeği D) akşamın yemeği
42. A) zoruyormuş B) zordir C) zormuş D) zormüş
43. A) gitik B) gidik C) gittik D) gittimiz
44. A) şehiri B) şehirden C) şehre D) şehri
45. A) İspanya'da B) İspanya'dan C) İspanya'yı D) İspanya'nın

BÖLÜM 3 YAZMA

Yazma Bölümü Açıklamaları

Alıştırma Sayısı	1
Toplam Puan	15
Alıştırmaların türleri ve odağı	Yanlışlarla yazılmış kısa metinde/mektupta cümle yapısını, gramer ve yazım hataları, noktalama işaretleri ve büyük harfleri ile ilgili yanlışları tespit edin.

Mektubu dikkatlice okuyun! Bu mektupta gramer, yazım, noktalama işaretleri ve büyük harflerle ilgili yanlışları bulunuz. Bazı cümlelerde A, B, C ve D harfleriyle işaretlenmiş 4 tane altı çizili kelime veya ifade bulunmaktadır. Siz, altı çizilmiş kelime veya ifadelerden Türkçe kurallarına göre yanlış olanları tespit edip YANLIŞ seçeneği işaretleyin.

Sevgili anneciğim!

Merhaba. Ben dün akşam saat 07.00'de Ankaraya geldim. Yolculuk çok rahattı. Akşam hava serindi. İyi ki montumu almışım. Üniversitenin Erasmus sorumluları beni havaalanından aldılar ve yurttan götürdüler. 08:00'de yurda geldik. Burada iki kişilik bir odaya yerleştim. Odada bir Türk arkadaşım kalacağı ama o henüz gelmedi. Birkaç gün sonra o da gelir. Odamıza bilgisayar, internet bağlantısı, çalışma masası, iki yatak, ve 24 saat sıcak su var. Ben özellikle yatağımı çok sevdim, oldukça rahat. Kedili ve kuşlu desenleri var, sevimli ve komikler. Pencereden arka taraftaki ormanı görebiliyorum. Üniversitenin yurtlar bölümüne "Kasaba" deyorlar. Bu çok hoşuma gitti.

Bu sabah üniversite yerleşkesini biraz dolaştım. Burası ağaçlık ve yemyeşil bir yer. Yurtun karşınızda dükkânlar ve küçük lokantalar var. Okulumuz öğrenciler için kahvaltı, öğle ve akşam yemeği veriyor. Çok ucuza yiyebiliyoruz. Ne yazık ki üniversitenin içinde sinema yok.

Üniversite şehir merkezine çok uzak değil. Yaklaşık 5 km. Şehir merkezinin adı Kızılay. Hafta sonlarında Kızılay'a arkadaşlarla gidebilirim. Otobüs, minibüs veya semt servisleri ile Kızılay'a ulaşabiliriz. Filmleri de burada izleyebilirim.

Annecim hep kendimi anlattım. Siz nasılsınız? Babama beni merak etmemesini söyle. Ben büyüdüm, yirmi yaşındayım. Ağabeyimin sözlerini unutmuyacağım. Geldikten önce Türkiye ve İstanbul ile ilgili birçok bilgiyi abimden öğrendim. Biliyorsun, o burada bir yıl kaldı. Onun bilgileri benim için çok faydalı oldu. Ayrıca onu da bir mektup yazacağım.

Ah, sevgili hala'm Aleksandra! Seni nasıl unuturum? Unutmadım, unutmuyacağım.

Benim için endişelenmeyin, ben burada mutluyum. Türkçeyi daha iyi öğreneceğim ve arkadaşlarımla türkçe sohbet edeceğim.

Anneciğim; senin, babamın, teyzemin ve abimin yanaklarından öpyorum.

Sevgilerimle...

Kızınız Helena
10 Ekim, Pazar, Ankara

- (46) Merhaba. Ben dün akşam saat 07.00'de Ankaraya geldim. Yolculuk çok rahattı. Akşam hava serindi.
A B C D
- (47) Erasmus sorumluları beni havaalanından aldılar ve yurtta götürdüler.
A B C D
- (48) Burada iki kişilik bir odaya yerleşdim. Odada bir Türk arkadaşımın kalacağı ama o henüz gelmedi.
A B C D
- (49) Odamıza bilgisayar, internet bağlantısı, çalışma masası, iki yatak, ve 24 saat sıcak su var.
A B C D
- (50) Pencereden arka taraftaki ormanı görebiliyorum. Üniversitenin yurtlar bölümüne "Kasaba" deyorlar. Bu çok hoşuma gitti.
A B C D
- (51) Ben özellikle yatağımı çok sevdim, oldukça rahat. Kedili ve kuşlu desenleri var, sevimli ve komikler.
A B C D
- (52) Bu sabah üniversite yerleşkesini biraz dolaştım. Burası ağaçlık ve yemyeşil bir yer. Yurtun karşınızda dükkânlar ve küçük lokantalar var.
A B C D
- (53) Üniversite şehir merkezine çok uzak değil. Yaklaşık 5 km. Şehir merkezinin adı kızılay.
A B C D
- (54) Otobüs, minibüs veya semt servisleri ile Kızılay'a ulaşabiliriz. Filmleri de burada izleyebiliriz.
A B C D
- (55) Annecim hep kendimi anlattım. Siz nasılsınız? Babama beni merak etmemesini söyle. Ben büyüdüm, yirmi yaşındayım.
A B C D
- (56) Ağabeyimin sözlerini unutmayacağım. Geldikten önce Türkiye ve İstanbul ile ilgili birçok bilgiyi abimden öğrendim.
A B C D
- (57) Biliyorsun, o burada bir yıl kaldı. Onun bilgileri benim için çok faydalı oldu. Ayrıca onu da bir mektup yazacağım.
A B C D
- (58) Ah, sevgili hala'm Aleksandra! Seni nasıl unutturum? Unutmadım, unutmayacağım.
A B C D
- (59) Benim için endişelenmeyin, ben burada mutluyum. Türkçeyi daha iyi öğreneceğim ve arkadaşlarımla türkçe sohbet edeceğim.
A B C D
- (60) Anneciğim; senin, babamın, teyzemin ve abimin yanaklarından öpyorum.
A B C D